

Folkrörelsernas Arkivförbunds höstkonferens 18–19 november 2015

Folkrörelsernas Arkivförbunds årliga konferens var i år förlagd till Kalmar. Det är en stad där gammalt och nytt möts. Här samsas bullret från restauranger och pubar med tystnaden från uråldriga monument och minnesmärken – Kalmar är ju en av Sveriges äldsta städer.

Runt den tidlösa gamla ön på vilken Kalmar är byggd kan man också lägga märke till att vattnet runt omkring tycks vara i ständig rörelse. Vad som kännetecknar en "rörelse" var också ett av diskussionsämnena på "Folkrörelsernas Arkivförbunds höstkonferens" som gick av stapeln mellan den 18 och 19 november 2015. Den blev några intensiva dagar om vår gemensamma historia och hur den bör dokumenteras i landets arkiv och museer. Mötet ägde rum på Läns museet i Kalmar.

Under dag ett handlade flera av inläggen om folkrörelsernas historia, nutid och framtida betydelse samt om nordisk samverkan. Peter Gustavsson, strategisk rådgivare till ABF:s ledning, talade om speciellt arbetarrörelsens historia och nutida utmaningar. Han påpekade bl.a. på hur en ursprungligen folklig rörelse tenderat att byråkratiseras, med ett bristande ideellt engagemang som följd. Hur kan denna situation förändras? Runt denna fråga kretsade också hans anförande. Jenny Jansson, från statsvetenskapliga institutionen på Uppsala Universitet höll sedan ett föredrag om "Fackföreningsrörelsens digitala minne". Det handlade om ett projekt – drivet av institutionen i Uppsala i samarbete med TAM-Arkiv och Arbetarrörelsens arkiv (ARAB) – i syfte att arkivera de digitala spåren efter sociala rörelser. I ett första stadium handlar det om att dokumentera fackföreningsrörelsens material på nätet. Mycket information från sociala medier – som hemsidor, facebook och twitter – riskerar annars att gå förlorat. Att sådana aspekter av folkrörelserna bevaras för framtiden är viktigt för forskningen, berättade Jenny för de församlade.

Två talare – Per Gudmund Lindencrona och Nina Sjöberg – hade den nordiska samverkan som tema. Lindencrona är vice ordförande i Föreningen Norden och berättade om föreningen Nordens historia samt gav en exposé över det nordiska samarbetet. På slutet diskuterade han hur detta kan dokumenteras. Arkivarien Nina Sjöberg från Arbetarrörelsens Arkiv och Bibliotek i Stockholm kunde sedan berättade om hennes erfarenheter av Nordisk arkivsamverkan inom arbetarrörelsen. Några möten hade hållit under det senaste decenniet. Det planerades också för att ytterligare ett möte ska hållas redan i början av januari år 2016.

Under dag två fortsatte diskussionen kring vår syn på det förflutna och om hur det bör dokumenteras. Etnologen Mikael Eivergård, tidigare chef för Örebro läns museum men nu knuten till Regionmuseet i Kristianstad, talade om museets projekt "Heterogena kulturarv – att ändra framtiden". Projektet ställer kritiska frågor kring uppkomsten av föreställningen om ett homogent "svenskt kulturarv". Det vill också bidra till en diskussion om hur berättelsen om det svenska samhället kan bli mer inkluderande. Eivergård har medverkat till tillkomsten av antologin "Att störa homogenitet" i vilken det bl.a. argumenteras för att kulturinstitutioner har ett ansvar för att överbrygga skillnader och skapa gemenskaper. Boken delades ut till mötesdeltagarna.

Christer Bergqvist från Kalmar Folkrörelsearkiv och Katalin Gere från Riksarkivet talade båda om arkivfrågor utifrån sina erfarenheter. Bergqvists ämne var "Strategiskt arbete i en arkivförening" och Geres "Stort och smått från Riksarkivet". Dagen bjöd också på en intressant paneldiskussion på temat "Vårt gemensamma minne". Ämnet för diskussionen var hur (eller om) nya tiders organisering skiljer sig från den traditionella föreningsbildningen och vad man i så fall ska göra för att bevara även dagens organisationsarkiv för framtiden. Efter att Ragnar Olsson från Regionförbundet Kalmar län och Torgny Larsson från Folkrörelsernas Arkivförbund hållit sina avslutningsanföranden var de intensiva konferensdagarna slut. Vi bjöds sedan på en god lunch. Även maten är viktig för ett gott samkväm! Min tid i Kalmar var alltså lyckad. En tid av diskussioner och tankeutbyte mellan människor från ett stort antal folkrörelse- och föreningsarkiv från hela vårt avlånga land som jag kommer att minnas länge.

Leif Jacobsson, TAM-Arkiv